

کاهش توان مصرفی و مقاوم سازی یک جمع کننده در برابر حمله تحلیل توان بر پایه فناوری نوظهور گرافین

حسن عبدالهی^۱، رضا هوشمند^۲، هادی اولیا^۳

^۱استادیار، دانشکده مهندسی برق، دانشگاه هوایی شهید ستاری، تهران، ایران

^۲استادیار، دانشکده مهندسی برق، دانشگاه هوایی شهید ستاری، تهران، ایران، rhooshmand@ssau.ac.ir

^۳استادیار، گروه مهندسی برق، دانشکده فنی و مهندسی، دانشگاه اردکان، اردکان، ایران

چکیده

در این مقاله، با کاهش توان مصرفی، برای اولین بار نقش فناوری نوظهور گرافین بر افزایش امنیت در برابر حمله تحلیل توان در مدارهای جمع کننده دیجیتال بررسی شده است. روش های طراحی استاتیک (static) و منطق مد جریان (CML) برای طراحی جمع کننده ها یک، چهار و هشت بیتی در فناوری های سیلیکون و گرافین بکار گرفته شده است. در شبیه سازی برای ترانزیستورهای گرافینی از یک مدل سازگار با SPICE و برای ترانزیستورهای سیلیکونی از یک مدل PTM استفاده می شود. تحلیل نتایج نشان می دهد که جمع کننده های static مبتنی بر گرافین، کمترین مصرف انرژی را دارند. همچنین تحلیل بالازدگی ها و انحراف معیار در دنباله توان یک جمع کننده ۸ بیتی تایید می کند که جمع کننده CML مبتنی بر گرافین (G-CML) مقاوم ترین طرح در برابر حمله تحلیل توان در میان طراحی های static و CML است. نهایتاً یک روش ترکیبی جدید با ارائه یک مدار پیشنهاد می شود که در آن امنیت با ایجاد بینظمی در دنباله توان افزایش یافته است زیرا امکان تشخیص صحیح داده با مشکل مواجه می شود. بر این اساس جمع کننده طراحی شده با روش پیشنهادی ضمن کاهش توان مصرفی نسبت به جمع کننده CML، امنیت بالاتری را با ایجاد الگویی متمایز در دنباله توان به همراه دارد.

کلیدواژه

جمع کننده کم-توان امن، گرافین، FET گرافینی، منطق مد جریان.

مقدمه

عملیات است و می تواند پایه ای برای سایر عملیات محاسباتی باشد. بنابراین توسعه فناوریانه مدارهای جمع کننده، تأثیر قابل توجهی بر عملکرد کلی دارد. به تازگی، یک انگیزه قوی برای استفاده از روش های فناوریانه در مدارهای دیجیتال بوجود آمده است [۴، ۵]. قابلیت های فناوری های نوظهور جدید می توانند به عنوان یک راه حل ممکن برای افزایش مقاومت در برابر حملات کانال جانبی و صرفه جویی در مصرف انرژی در افزاره های IoT در نظر گرفته شوند. حملات کانال جانبی از دسترسی های فیزیکی به اطلاعات مانند مصرف انرژی یا تابش الکترومغناطیسی برای رمزگشایی استفاده

امروزه اینترنت اشیا (IoT) در مواجهه با مسائل متنوعی قرار دارد که ممکن است میزان دسترسی گسترده آنها را با مشکلاتی روبرو نماید [۱، ۲]. از دیدگاه امنیتی، این فناوری بایستی مقاومت قابل قبولی را در برابر حملات کانال جانبی به دست آورد و همچنان کم مصرف باقی بماند. واحدهای پردازش، مغز هر افزاره IoT است که باید از الزامات فوق تبعیت نماید. در پردازنده های دیجیتال، ALU مسئول اجرای عملیات ریاضی و منطقی است [۳]. عمل جمع در ALU ها یکی از اساسی ترین

بر گرافین و سیلیکون را در آرایش‌های CML, static و یک طرح پیشنهادی ارائه می‌شود. در انتها خلاصه‌ای از نتایج در بخش آخر ارائه شده است.

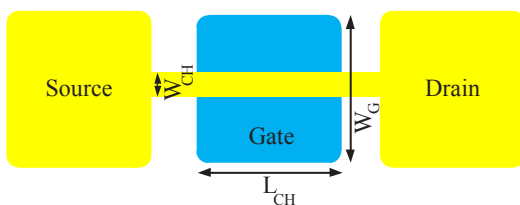
FET گرافینی

گرافین به عنوان یکی از مواد دو بعدی توجه زیادی را در میان جامعه محققین افزاره‌های الکترونیکی به خود جلب کرده است [۲۴-۲۱]. اتم‌های کربن در گرافین بصورت دو بعدی و با ساختار شبکه‌ای لانه زنبوری مرتب شده‌اند [۲۵، ۲۶]. ضخامت اتمی و مشخصات الکتریکی گرافین، این ماده را به عنوان یک جانشین بالقوه برای فناوری سیلیکون موجود مطرح کرده است که می‌تواند برخی از چالش‌های پیش روی فناوری سیلیکون نانو مقیاس را مرتفع نماید [۲۱، ۲۷].

گرافین در مقیاس بزرگ بدون شکاف انرژی است که این شکاف برای هر ماده‌ای که به عنوان یک کانال ترانزیستور بکار می‌رود، لازم است [۲۸، ۲۹]. هنگامی که صفحه‌های گرافین در یک جهت محدود می‌شوند، شکاف بانندی به علت محصور شدن کوانتومی ظاهر می‌شود. این شکاف بطور معکوس متناسب با بعدی است که کوچک می‌شود [۲۹]. نوارهای گرافینی باریک که شکاف باند قابل قبولی را نشان می‌دهند، نانو نوار گرافینی (GNR) نامیده می‌شوند.

دو نوع GNR وجود دارد که در میان جامعه‌ی محققین افزاره‌های الکترونیکی توجه زیادی را به خود معطوف داشته‌اند [۲۹، ۳۰]. این دو نوع با توجه به شکل لبه دسته بندی شده و به نام‌های زیگزاگ و آرمچیر شناخته می‌شوند. از آنجا که شکاف باند GNR های نوع آرمچیر بزرگتر هستند، کانال ترانزیستور معمولاً از یک GNR آرمچیر تشکیل می‌شود [۳۰، ۳۱]. اتصالات سورس و درین گسترش‌های تغلیظ شده‌ای از کانال GNR هستند.

شماتیک FET مبتنی بر GNR آرمچیر در شکل ۱ نشان داده

شکل ۱. ساختار یک GFET

شده است که در ادامه کار به عنوان GFET نامیده می‌شود. این مدل از برخی پارامترها شامل طول کانال L_{CH} ، عرض نوار W_{CH} ، عرض گیت W_G و کسر تغلیظ اتصالات سورس و درین f_{dop} تشکیل شده است.

می‌کنند [۶، ۷]. حمله تحلیل توان یک حمله شناخته شده است که غیر فعال و غیر تهاجمی است [۷]. برای کاهش اثربخشی این حمله و مقابله با آن، انواع مختلفی از راهکارهای الگوریتمی و راهکارهای سخت افزاری ارائه شده‌اند. بعضی از متون علمی از یک تابع هش و تصادفی، و ماسک‌های تبدیل کننده و چندتایی برای مقابله با حمله الگوریتمی استفاده کرده‌اند [۸-۱۰]. از سوی دیگر، منطق آدیباتیک، منطق دیفرانسیلی موج پویا و آرایش‌های منطقی دیفرانسیل در سطح سخت افزاری ارائه شده‌اند [۱۱-۱۵]. آرایش‌های منطقی دیفرانسیل شامل منطق تقویت کننده حسی (SABL) و منطق مد جریانی (CML) است [۱۶، ۱۷].

طراحی مبتنی بر CML یک روش حفاظتی شناخته شده در سطح مدار است که از مصالحه میان مصرف توان و امنیت استفاده می‌کند [۱۸]. در یک آرایش CML، از جریان به جای ولتاژ، به عنوان یک متغیر واسط که ارتباط بین منطق ورودی و خروجی را بعهده دارد، استفاده می‌شود. ساختار CML در واقع شامل زوج‌های دیفرانسیل است که در آن یک منبع جریان را میان شاخه‌هایی که منطق خروجی را در اختیار دارند، سوئیچ می‌کند. کاهش نویز خارجی و تداخل بین سیگنال‌های مجاور بعلاوه کاهش نوسانات تغذیه باعث می‌شود که CML یک نامزد مقبول در طراحی‌های میکس سیگنال و کاربردهای فرکانس بالا باشد [۲۰-۱۸].

فناوری نوظهور جدید گرافین، به دلیل خواص الکتریکی و حرارتی‌اش، توجه زیادی را در بین محققان نانو الکترونیک به خود جلب کرده است [۲۴-۲۱]. این مقاله در نظر دارد تعیین کند که چه میزان فناوری گرافین در بهره‌وری نقش دارد. در ابتدا، جمع کننده‌های یک، چهار و هشت بیتی در آرایش‌های منطق مکمل استاتیک (به اختصار به صورت static) و CML از نظر مصرف انرژی در فناوری‌های سیلیکون و گرافین مقایسه می‌شوند. قسمت دوم از این مقاله مربوط به ارزیابی امنیتی یک جمع کننده ۸ بیتی در طراحی‌های static و CML است. در قسمت سوم طرحی پیشنهادی برای ارتقای امنیت یک تمام جمع کننده ارائه می‌شود.

بخش‌های بعدی این مقاله به شرح زیر ارائه خواهند شد: بخش ۲ شرح مختصری از نقاط کلیدی مربوط به ترانزیستورهای اثر میدان گرافینی را توصیف می‌کند. مقایسه‌ای میان فناوری سیلیکونی و گرافینی در بخش ۳ ارائه می‌شود. در بخش ۴، مولفه‌های توان و روابط مربوطه مورد بحث قرار می‌گیرند. بخش ۵ نمایشی از یک گیت CML پایه را نشان می‌دهد. در بخش ۶، یک اینورتر به عنوان یک مطالعه موردی شبیه سازی شده است و بحث مختصری در مورد دنباله‌های توان آن نیز گنجانده شده است. بخش ۷ نتایج و بحث مربوط به جمع کننده‌های مبتنی

$$P_{static} = I_{DD}V_{DD} \quad (1)$$

که در آن I_{DD} و V_{DD} به ترتیب جریان و ولتاژ منبع تغذیه هستند.

یکی دیگر از مولفه‌های توان بنام توان دینامیک، هنگامی مصرف می‌شود که سیگنال‌های سوئیچینگ به ورودی‌ها اعمال می‌شوند [۳۵]. دو مسیر وجود دارد که توان را در تغییر رخدادها تلف می‌نمایند. در اولی، مصرف توان بواسطه شارژ یا تخلیه خازن‌های پارازیتیک در هنگام تغییر مقدار ورودی (P_{chg}) ایجاد می‌شود. در دومی، سلول‌های منطقی در طول یک فاصله زمانی کوتاه، مقدار مشخصی توان را به دلیل وقوع جریان اتصال کوتاه (P_{sc}) مصرف می‌کنند. روابط تقریبی مولفه‌های توان در زیر ارائه می‌شوند.

$$P_{dyn} = P_{chg} + P_{sc} \quad (2)$$

$$P_{chg} = \alpha * f C_L V_{DD}^2 \quad (3)$$

$$P_{sc} = \alpha * f V_{DD} I_{peak} t_{sc} \quad (4)$$

پارامترهای این مؤلفه‌ها عبارتند از: ضریب فعالیت سلول α^* ، فرکانس کلاک f ، بار خازنی C_L ، طول پایه‌ای و ارتفاع شکل موج جریان اتصال کوتاه به ترتیب با t_{sc} و I_{peak} نشان داده می‌شوند.

سلول‌های استاندارد CML

منطق مد جریانی (CML) مزایای امیدوار کننده‌ای مانند افزایش امنیت در برابر حمله توان و کاهش نویز سوئیچینگ و تداخل را نشان داده است [۱۸]. تاکنون محققان به طور گسترده‌ای از طرح‌های مبتنی بر CML در رمزنگاری، کاربرد-های فرکانس رادیویی، ارتباطات فیبر نوری و IC‌هایی با قابلیت میکس سیگنال استفاده کرده‌اند [۲۰-۱۸]. مدار CML شامل زوج‌های دیفرانسیل و ترانزیستور بایاس به عنوان یک منبع جریان می‌باشد (شکل ۲) [۱۸]. ساختار CML بر خلاف منطق مد ولتاژ (VML) که در آن مقادیر منطقی بطور کلی توسط سطوح ولتاژ نشان داده می‌شوند، از یک جریان به عنوان یک متغیر واسط استفاده می‌کند. به عبارت دیگر، جریان بایاس به ازای یک ولتاژ ورودی دیفرانسیل به یک شاخه خروجی هدایت می‌شود و منطق خروجی را تولید می‌کند. این ویژگی در شکل ۲ واضح تر است که در آن یک گیت CML اینورتر/بافر نمایش داده می‌شود.

مقایسه فناوری‌های سیلیکون و گرافین

سیلیکون ماده‌ای با شکاف انرژی 1.1eV است که بصورت متداول در افزاره‌های امروزی مورد استفاده قرار می‌گیرد. کنترل گیت بر روی کانال با کوچک سازی طول کانال کاهش می‌یابد. از اینرو ساختارگیت طوری اصلاح می‌شود تا سطوح مختلف کانال توسط فلز گیت پوشش داده شود. یکی از معروفترین این روش‌ها استفاده از ترانزیستور Fin است که سطوح جانبی کانال را نیز پوشش می‌دهد. در این مقاله از این نوع پیشنهادی از ترانزیستور که در ابعاد نانومتری مطرح شده، استفاده می‌شود. جهت شبیه‌سازی رفتار این ترانزیستور، از مدل PTM استفاده می‌شود [۳۲]. مدل PTM یک نسخه پیشرفته از مدل BSIM-CMG است که بطور ویژه برای طول‌های کانال زیر 20nm استفاده می‌شود. در این مدل، اثراتی مانند تنزل موبیلیتی، اشباع سرعت، مقاومت سری و خازن‌های پارازیتیک لحاظ شده است. گرافین در مقابل ماده‌ای است که با ایجاد محدودیت کوانتومی در عرض کانال دارای شکاف انرژی می‌گردد. در اینجا از گرافین با عرض $1/35\text{nm}$ و شکاف انرژی در حدود 0.16eV استفاده می‌شود. از آنجا که گرافین یک شبکه دو بعدی است، استفاده از یک گیت بر روی کل سطح کانال می‌تواند کنترل مناسبی را به همراه داشته باشد.

در این پژوهش از مدل پیشنهادی Chen و همکاران استفاده می‌شود [۳۳]. محاسبه پتانسیل کانال نقش محوری را در تعیین مقادیر متغیرهای مداری ایفا می‌نماید. این پتانسیل با مدل‌سازی ارتباط ترمینال‌های اصلی ترانزیستور با کانال بدست می‌آید. چهار خازن جهت اتصال به ترمینال‌های درین، سورس، گیت و زیرلایه تعریف می‌شود که مقادیر آنها با توجه به بار الکترواستاتیک افزاره و رفتار کوانتومی در ناحیه کانال محاسبه می‌شود.

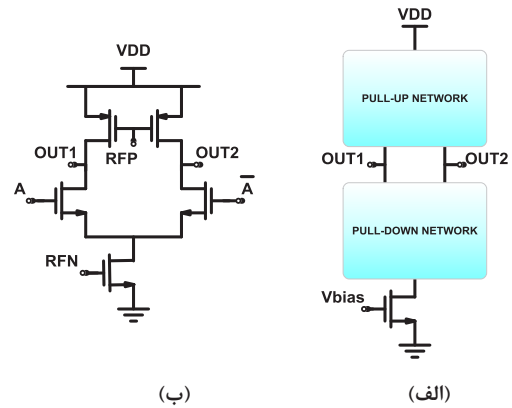
مولفه‌های توان

مصرف توان شامل دو جزء یا مولفه در مدارهای دیجیتال است [۳۴، ۳۵]. اولین مورد مربوط به یک مداری است که هیچ سیگنال سوئیچینگ به ورودی‌های مدار اعمال نمی‌شود. در این وضعیت، مقدار کمی از جریان از منبع تغذیه عبور می‌نماید. این مقدار به عنوان توان استاتیک شناخته شده و به صورت زیر نوشته می‌شود.

توان دینامیک در طراحی CML عمدتاً به دلیل بارهای خازنی است. این ویژگی برای کاهش میزان تشخیص داده پردازشی در رمزنگاری استفاده می‌شود.

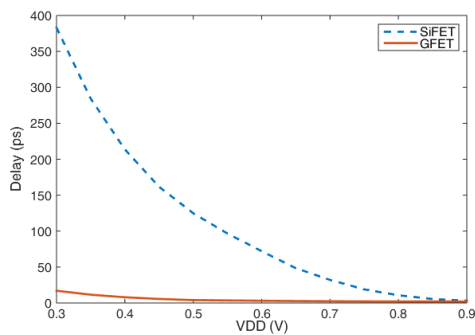
مطالعه موردی: اینورتر

به منظور دستیابی به مرجعی در مباحث بعدی، یک اینورتر استاتیک بصورت تفصیلی مورد مطالعه قرار می‌گیرد. در شبیه سازی‌های زیر، FETهای سیلیکونی (SiFETs) ۱۶ نانومتری برای کاربردهایی با کارایی بالا که از مدل PTM اقتباس شده‌اند، استفاده می‌شوند [۳۲]. به طور مشابه، ما یک مدل سازگار با SPICE را با کانال ۱۶ نانومتری برای ترانزیستورهای گرافین (GFETs) انتخاب می‌کنیم [۳۳]. پارامترهای دیگر بصورت $W_G = 1/35 \text{ nm}$ ، $W_{CH} = 16 \text{ nm}$ و $f_{dop} = 0.001$ تعریف شده است. لازم به ذکر است که تمام شبیه سازی‌ها در فرکانس ۱۰۰ مگاهرتز انجام می‌شوند. همچنین نقش مقاومت اتصال در شبیه سازی‌ها به دلیل پیشرفت‌های فنی اخیر نادیده گرفته شده است [۳۶، ۳۷]. شکل ۳، تاخیر، توان دینامیکی، توان استاتیک، حاصلضرب توان تاخیر، حاصلضرب انرژی تاخیر را در اینورترهای مبتنی بر SiFET و GFET به عنوان تابع ولتاژ منبع تغذیه V_{DD} نشان می‌دهد. بر اساس حداقل حاصلضرب انرژی تاخیر، در این مقاله مقادیر 0.185 V و 0.15 V به ترتیب برای ولتاژهای تغذیه در

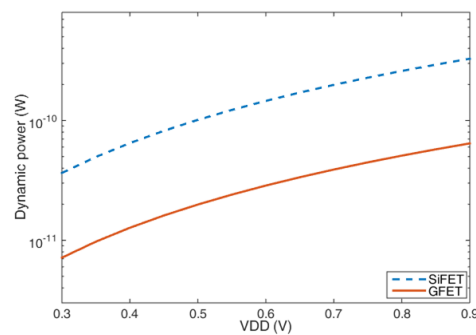

شکل ۲. الف: دیاگرام یک گیت یونیورسال CML ب: اینورتر CML

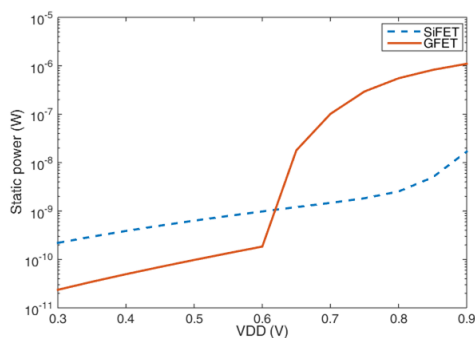
در واقع، یک گیت CML دارای دو قسمت اصلی است: یک شبکه بالا-کشنده و یک شبکه پایین-کشنده. تنظیم افت ولتاژ DC در خروجی بیشتر از طریق شبکه بالا-کشنده انجام می‌شود که در آن از دو مقاومت یا FET های نوع P (PFET) استفاده می‌شود. از سوی دیگر، شبکه پایین-کشنده از یک FET نوع N به عنوان منبع جریان و تعدادی از NFETها به عنوان یک واحد عملیاتی استفاده می‌کند. هر گیت CML دو پایانه خروجی یعنی OUT1 و OUT2 را دارد. این پایانه‌ها به عنوان یک جفت مکمل شناخته می‌شوند. از آنجا که گیت‌های CML در طول زمان گذار خروجی یک مسیر با مقاومت کم ندارند، توان اتصال کوتاه در مدارهای CML در مقایسه با همتایان استاتیک حذف می‌شود. بنابراین،

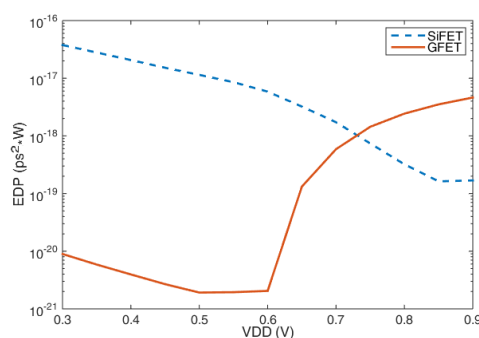
(ب)

(ف)

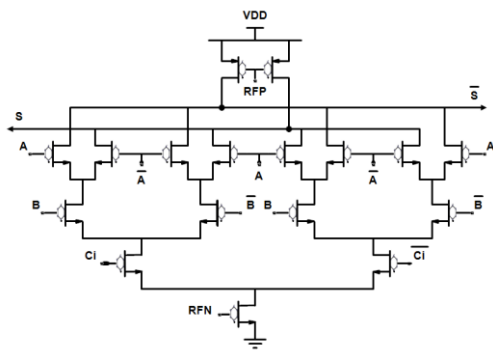

(د)

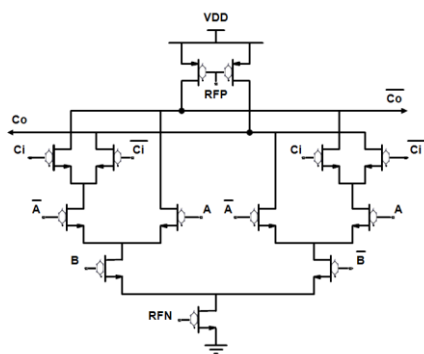

(ج)

شکل ۳. الف: تاخیر ب: توان دینامیک ج: توان استاتیک د: حاصلضرب انرژی تاخیر (EDP) بر حسب V_{DD}

(الف)

(ب)

شکل ۶. تمام جمع کننده CML

حاصل ضرب توان تأخیر (PDP) و یک صد و پنجاه هفتم در حاصل ضرب انرژی تأخیر (EDP) نسبت به جمع کننده CML مبتنی بر سیلیکن (Si-CML) برتری نشان می دهد. برای تأکید بر اعتبار نتایج، مدارهای پیچیده تر از قبیل جمع کننده ۴ بیتی و ۸ بیتی در شبیه سازی های مداری اضافه شده است. نتایج مربوط به میزان مصرف توان و ویژگی های دیگر مانند تأخیر، PDP و EDP در جداول ۱ و ۲ خلاصه شده اند. از آنجا که پیاده سازی منطقی طرح های static بدون منبع جریان انجام می شود، از اینرو توان مصرفی پایین تری در طرح های static قابل دستیابی است. از سوی دیگر، به علت اینکه یک طراحی مبتنی بر CML از ساختار زوج دیفرانسیل استفاده می کند، تأخیر پایین تری را در مقایسه با هم تایی static آن ارائه می دهد.

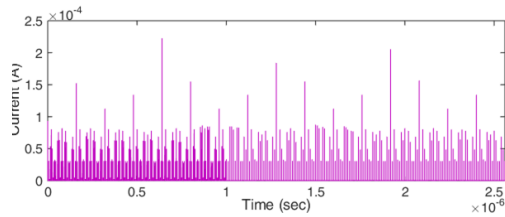
مساحت جمع کننده های ۸ بیتی مبتنی بر گرافین حدود ۴۸ برابر کوچکتر از هم تاییان مبتنی بر سیلیکن است. همچنین، تأخیر در جمع کننده های مبتنی بر گرافین نسبت به انواع سیلیکونی، کمی بیشتر از ۵۵ درصد کاهش را نشان می دهد. تفاوت مصرف انرژی در دو فناوری معنی دار است و نشان دهنده آنست که اگرچه فناوری مدار دارای تأثیر غالب در مساحت و تأخیر است، اما مصرف توان بوضوح تابعی از هر دوی فناوری و روش طراحی است. مشاهده می شود که جمع کننده static مبتنی بر گرافین در مقایسه با هم تایی سیلیکونی، ۲۶/۶ برابر

جدول ۱. مساحت، تأخیر و توان مدارات محاسباتی static و CML مبتنی بر سیلیکن

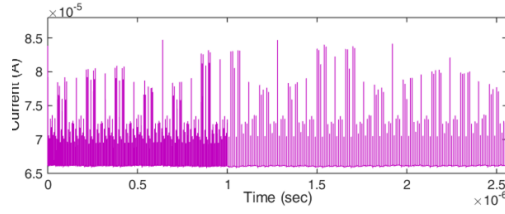
روش طراحی	سلول	تعداد ترانزیستورها	مساحت (μm^2)	تأخیر (ps)	توان (nW)	PDP (nW × ps)	EDP (nW × ps ²)
Static	جمع کننده ۱ بیتی	۲۸	۰/۰۲۸۸۶۷۲	۱۱	۷۷/۶۹۲۳	۸۵۴/۶۱۵۳	۹۴۰۰/۷۶۸
	جمع کننده ۴ بیتی	۱۱۲	۰/۱۱۴۶۸۸	۶۹/۵	۲۵۱/۹۶۲	۱۷۵۱۱/۳۶	۱۲۱۷۰/۳۹
	جمع کننده ۸ بیتی	۲۲۴	۰/۲۲۹۳۷۶	۹۳	۳۴۸/۸۵۵	۳۲۴۴۳/۵۲	۳۰۱۷۲۴۷
	میانگین	۱۲۱/۳۳۳	۰/۱۲۴۲۴۵	۵۷/۸۳۳۳	۲۲۶/۱۷	۱۳۰۸۰/۱۶	۷۵۶۴۶۸/۷
CML	جمع کننده ۱ بیتی	۳۰	۰/۰۳۰۷۲	۵/۲۵	۷۰۴۹/۸	۳۷۰۱۱/۴۵	۱۹۴۳۱۰/۱
	جمع کننده ۴ بیتی	۱۲۰	۰/۱۲۲۸۸	۲۹	۲۸۱۵۶/۷	۸۱۶۵۴۴/۳	۲۳۶۷۹۷۸۵
	جمع کننده ۸ بیتی	۲۴۰	۰/۲۴۵۷۶	۵۱	۵۶۳۱۹/۵	۲۸۷۲۲۹۵	۱۴۶۴۸۷۰/۲۰
	میانگین	۱۳۰	۰/۱۳۳۱۲	۲۸/۴۱۶۷	۳۰۵۰۸/۷	۸۶۶۹۵۶/۶	۲۴۶۳۶۰۴۵

جدول ۲. مساحت، تأخیر و توان مدارات محاسباتی static و CML مبتنی بر گرافین

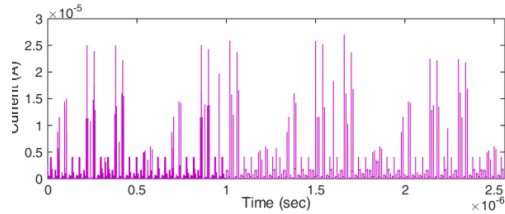
روش طراحی	سلول	تعداد ترانزیستورها	مساحت (μm^2)	تأخیر (ps)	توان (nW)	PDP (nW × ps)	EDP (nW × ps ²)
Static	جمع کننده ۱ بیتی	۲۸	۰/۰۰۰۶۰۵	۵/۲۵	۵/۴۷۱۱	۲۸/۷۲۳۲۸	۱۵۰/۷۹۷۲
	جمع کننده ۴ بیتی	۱۱۲	۰/۰۰۲۴۱۹	۲۹	۸/۸	۲۵۵/۳	۷۴۰۰/۸
	جمع کننده ۸ بیتی	۲۲۴	۰/۰۰۴۸۳۸	۵۴	۱۳/۰۵۶	۷۰۵/۰۲۴	۳۸۰۷۱/۳
	میانگین	۱۲۱/۳۳۳	۰/۰۰۲۶۲۱	۲۹/۴۱۶۷	۹/۱۰۸۹	۲۶۷/۹۵۳۸	۷۸۸۲/۳۱۶
CML	جمع کننده ۱ بیتی	۳۰	۰/۰۰۰۶۴۸	۱/۰۷۵	۱۰۷۴/۳۶	۱۱۵۴/۹۳۷	۱۲۴۱/۵۵۷
	جمع کننده ۴ بیتی	۱۲۰	۰/۰۰۲۵۹۲	۱۷/۳	۳۱۶۳/۳	۵۴۷۲۳/۳۶	۹۴۷۱۴/۱
	جمع کننده ۸ بیتی	۲۴۰	۰/۰۰۵۱۸۴	۲۸	۴۵۰۸/۱	۱۲۶۲۲۶/۸	۳۵۳۴۳۵۰
	میانگین	۱۳۰	۰/۰۰۲۸۰۸	۱۵/۴۵۸۳	۲۹۱۵/۲	۴۵۰۶۴/۰۴	۶۹۶۶۱۳/۴

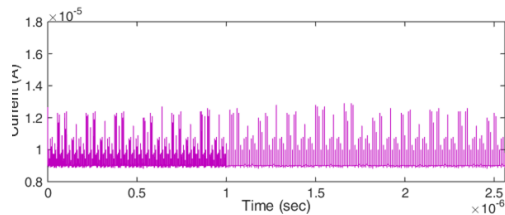
(الف)

(ب)

(ج)

(د)

شکل ۷. دنباله‌های توان الف: جمع کننده ۸ بیتی static مبتنی بر سیلیکون ب: جمع کننده ۸ بیتی CML مبتنی بر سیلیکون ج: جمع کننده ۸ بیتی static مبتنی بر گرافین د: جمع کننده ۸ بیتی CML مبتنی بر گرافین. دنباله‌های توان در یک دوره زمانی مشخص با یک الگوی ورودی مشابه نمایش داده شده است.

P_{min} ، حداکثر توان P_{max} و اختلاف بین آنها را نشان می‌دهند. بیشترین مقدار در حداکثر توان متعلق به جمع کننده static مبتنی بر سیلیکون است. اختلاف بین حداقل توان و حداکثر توان می‌تواند یک معیار مناسب برای میزان حساسیت مدار به تغییرات ورودی باشد [۳۸]. از آنجا که کمترین مقدار به جمع کننده G-CML اختصاص دارد، می‌توان نتیجه گرفت که جمع کننده مبتنی بر فناوری گرافین می‌تواند به طور موثری نشت اطلاعات را به حداقل برساند.

معیارهای دیگری برای ارزیابی دقیق تر مدارهای جمع کننده وجود دارد [۴۰-۳۸]. اولین مورد انحراف معیار σ است. نتایج نشان می‌دهد که جمع کننده G-CML کمترین انحراف معیار را دارد. به عبارت دیگر، کمترین تغییرات در مصرف توان در جمع کننده G-CML برای ورودی‌های مختلف قابل دستیابی است. لازم به ذکر است که جمع کننده Si-CML نیز نقش

توان را مصرف می‌کند در حالیکه این مقدار در زمان مقایسه با طرح‌های CML ۱۲۴/۹ است. علاوه بر این، شاخصه‌های PDP و EDP در حدود بیست تا صد برابر مقادیر کمتری را برای فناوری گرافین نشان می‌دهند.

مشاهده می‌شود که با استفاده از مدارهای CML مبتنی بر گرافین، مزیت موجود در طرح‌های CML با هزینه کمتری قابل دستیابی است. برای مثال، میزان مصرف انرژی در مدارهای استاتیک و CML با فناوری گرافین بهبود می‌یابد. این رابطه بین مدارهای static و CML مبتنی بر سیلیکون حدود ۱ به ۱۳۵ است در حالیکه این نسبت بین یک مدار static نوعی مبتنی بر سیلیکون و یک مدار مشابه CML مبتنی بر گرافین تقریباً برابر با ۱ به ۱۳ است. از این رو با استفاده از فناوری گرافین، مصرف انرژی از مرتبه ده در یک جمع کننده CML کاهش می‌یابد.

تحلیل امنیتی جمع کننده‌های static و CML: اقدام متقابل در برابر حمله تحلیل توان

جمع کننده ۸ بیتی شامل هشت جمع کننده یک بیتی است که مصرف توان کلی را افزایش می‌دهد. همانطور که انتظار می‌رود، عناصر پارازیتیکی در برخی از گره‌های داخلی نیز بزرگتر می‌شوند و منجر به کشیدن جریان‌های بیشتر از منبع تغذیه می‌شوند. این وضعیت برای یک جمع کننده ۸ بیتی در شکل ۷ نشان داده شده است. واضح است که مصرف توان در مدارهای CML در سطح غیر صفر آغاز می‌شود، زیرا همیشه حداقل یک منبع جریان در مدارهای CML وجود دارد که توان استاتیک را افزایش می‌دهد.

اساس یک حمله تحلیل توان مبتنی بر تشخیص مصرف توان گذرا در عملیات است [۱۷، ۳۴]. بنابراین، هر چه دنباله توان هموارتر باشد، تشخیص لحظه تغییر داده دشوارتر خواهد بود. بالازدگی‌ها در لحظه گذار منطقی در مدارهای CML به شکل مناسبی در دنباله توان کاهش داده می‌شوند (شکل ۷). علاوه بر این، مشاهده می‌شود که فناوری گرافین باعث کاهش بالازدگی‌های جریان در هر دو روش طراحی می‌شود.

با بررسی دنباله‌های توان مشاهده می‌شود که ارتفاع بالازدگی‌های جریان در جمع کننده‌های CML کاهش یافته است. انتظار می‌رود که در این جمع کننده‌ها توان دینامیک کوچکتر شود و در این حال توان استاتیک به علت جریان ثابت موجود افزایش یابد. از دیدگاه فناوری، هر دو توان استاتیک و دینامیک در یک جمع کننده مبتنی بر گرافین پایین‌تر از این مقادیر در جمع کننده مبتنی بر سیلیکون است.

جدول ۳ نتایج استخراج شده از دنباله‌های توان جمع کننده ۸ بیتی را خلاصه می‌کند. ستون‌های سه تا پنج حداقل توان

جدول ۳. مقایسه نتایج بر روی جمع کننده ۸ بیتی

NSD	NED	σ (nW)	P_{av} (nW)	$P_{max}-P_{min}$ (nW)	P_{max} (nW)	P_{min} (nW)	روش طراحی	فناوری
۷/۶۶	۰/۹۹۹۶	۲۶۶۰/۶	۳۴۷/۱۹	۱۸۹۲۲۷/۳۴	۱۸۹۳۰۰	۷۲/۶۶	Static	سیلیکون
۰/۰۲	۰/۲۲۳	۸۷۶/۵۷	۵۶۳/۱۸	۱۶۰۹۱	۷۲۰۰۴	۵۵۹۱۳	CML	
۲/۱	۱	۴۰۱/۱	۱۳/۰۵۶	۱۳۴۹۴/۹۹۹۸۴	۱۳۴۹۵	۰/۰۰۰۱۶	Static	گرافین
۰/۰۲	۰/۵۰۴	۸۲/۵	۴۵۱۰	۴۴۷۰	۸۸۸۰	۴۴۱۰	CML	

طبقه دوم از یک اینورتور با بار فعال استفاده می شود. علت بکارگیری ترانزیستورهای گذر انتقال بخشی از توان کل مصرفی در اثر تغییرات ورودی به توان استاتیک است. طبقه اینورتور با بار فعال جهت تقویت سیگنال خروجی گیت‌های انتقال بکار گرفته شده است. استفاده از اینورتور با بار فعال بجای اینورتور static جهت کاهش ارتفاع بالازدگی‌های بزرگ مشاهده شده در آرایش static می‌باشد. خروجی دنباله توان در ساختار پیشنهادی نسبت به انواع دیگر طراحی ذکر شده یک نوع بی-نظمی بیشتری را با توجه به تغییرات هر دو توان استاتیک و دینامیک نمایش می‌دهد. از اینرو این شیوه از طراحی مقاومت مدار را در حمله تحلیل توان افزایش می‌دهد.

مدار تمام جمع کننده یک بیتی بصورت نمونه‌ای در شکل ۸ نشان داده شده است. نتایج ارزیابی برای فناوری‌های سیلیکونی و گرافینی در جدول ۴ خلاصه شده است. بر اساس این

موثری در کاهش اختلاف توان و انحراف معیار دارد و این زمانبست که تنها فناوری سیلیکون متعارف در نظر گرفته شود. دو معیار دیگر برای ارزیابی چنین مدارهایی به نام‌های انحراف انرژی نرمالیزه شده (NED) و انحراف معیار نرمالیزه شده (NSD) ارائه شده‌اند. روابط آنها به صورت زیر است [۳۸-۴۰]:

$$NED = \frac{P_{max} - P_{min}}{P_{max}} \quad (۵)$$

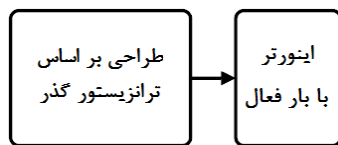
$$NSD = \frac{\sigma}{P_{av}} \quad (۶)$$

که در آن، P_{av} نشان دهنده توان متوسط دنباله مربوطه است. پایین‌ترین مقدار برای NED متعلق به جمع کننده Si-CML است که ممکن است گمراه کننده باشد. بطور کلی می‌توان نتیجه گرفت که هرچند NED در جمع کننده Si-CML کمترین را دارد، اما اختلاف توان، توان متوسط و انحراف معیار، تایید می‌کنند که جمع کننده G-CML بهترین گزینه می‌باشد. تفاوت بزرگ میان توان مصرفی متوسط جمع کننده‌های Si-CML و G-CML منشا چنین مشاهداتی در مقادیر NED است. مقادیر NSD در جمع کننده‌های CML تقریباً برابر با یکدیگر هستند و مقادیر حداقلی را نشان می‌دهند. می‌توان نتیجه گرفت که مقادیر NSD بخوبی قادرند نقش روش طراحی را آشکار سازند، اما برای تعیین سهم فناوری مفید نیستند. نتایج امیدوار کننده فوق تایید می‌کند که جمع کننده G-CML بهترین عملکرد را در برابر حمله تحلیل توان نشان می‌دهد. هرچند که این جمع کننده در مقایسه با جمع کننده static مبتنی بر گرافین توان بیشتری مصرف می‌کند.

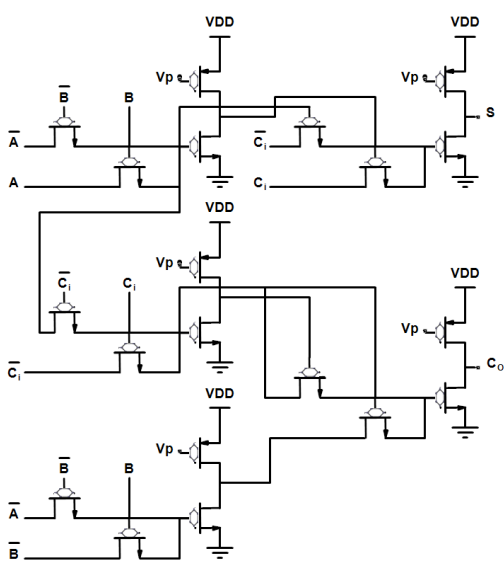
افزایش عملکرد و امنیت با پیشنهاد یک مدار ترکیبی

ارزیابی امنیت سخت‌افزاری تاکنون عمدتاً برمحور کاهش ارتفاع و واریانس بالازدگی‌ها استوار بوده است [۳۸-۴۰]. رویکرد دیگر می‌تواند در اثر ایجاد بینظمی در دنباله باشد تا امکان تشخیص صحیح داده هنگام مشاهده تغییر در دنباله توان کاهش یابد.

دنباله‌های توان ساختارهای static و CML توان مصرفی استاتیک ثابتی را در طی تغییرات ورودی نشان می‌دهند. در این مقاله پیشنهاد می‌شود که از یک ساختار ترکیبی استفاده شود. این ساختار از دو طبقه تشکیل می‌شود که در شکل ۸ نمایش داده می‌شود. در طبقه اول از ترانزیستورهای گذر و در

(الف)

(ب)

شکل ۸. الف: بلوک دیاگرام و ب: تمام جمع کننده با روش طراحی پیشنهادی

جدول ۴. ارزیابی مدار تمام جمع کننده با روش طراحی پیشنهادی

EDP (nW × ps ²)	PDP (nW × ps)	توان (nW)	تاخیر (ps)	مساحت (μm ²)	تعداد ترانزیستور ها	فناوری
۱۸۰۲۱۳۵۱	۲۹۰۶۷۷	۴۶۸۸/۱۸	۶۲	۰/۰۲۰۶۱۹	۲۰	سیلیکون ن
۱۷۴۴۰۹/۷	۱۰۲۵۹/۳۹	۶۰۳/۴۹	۱۷	۰/۰۰۰۴۳۲۱	۲۰	گرافین

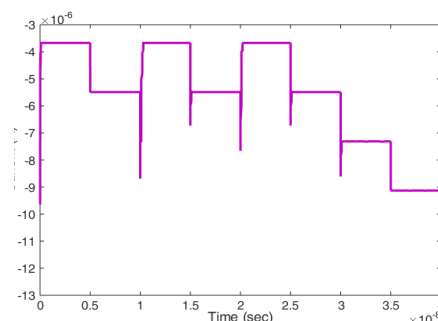
نتیجه گیری

این مقاله نشان می‌دهد که افزاره‌های نوظهوری، مانند GFET ها، چگونه فرصت‌های جدیدی را برای طرح‌های کم توان و امن ارائه می‌دهند. یک جمع کننده نوعی با تعداد مختلف ورودی مورد ارزیابی واقع شده است. نتایج نشان می‌دهد که جمع کننده‌های static توان کمتری را مصرف می‌کنند و کمترین میزان توان مصرفی به جمع کننده static مبتنی بر گرافین تعلق دارد. دنباله توان جمع کننده‌های CML بالازدگی‌های کوچکتری را در جریان کشیده شده از منبع تغذیه نشان می‌دهند. دنباله توان یکنواخت‌تر در جمع کننده‌های CML باعث کاهش احتمال کشف داده‌ها می‌گردد. این امر با هزینه مصرف انرژی بالاتر محقق می‌شود. براساس یافته‌های بدست آمده از طراحی‌های static و CML، این مقاله یک طرح را پیشنهاد داده است. این طرح ضمن کاهش توان مصرفی نسبت به همتای CML آن، امنیت بالاتری را در اثر ایجاد الگوی متمایز در دنباله توان ارائه می‌دهد. بکارگیری فناوری گرافین تاثیر مثبتی را بر روی شاخصه‌های اصلی (مانند تاخیر، توان و امنیت) طراحی‌های مذکور دارد و می‌تواند توسعه بستر سخت‌افزاری IoT را بیش از پیش فراهم نماید.

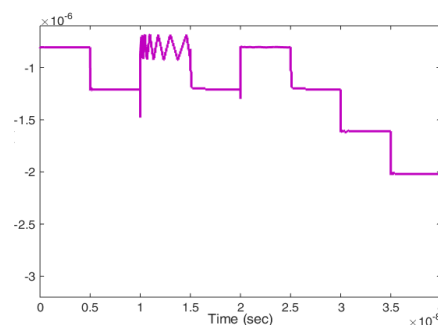
مراجع

- [1] H. Sun, M. Yin, W. Wei, J. Li, H. Wang, and X. Jin, "MEMS based energy harvesting for the Internet of Things: a survey," *Microsystem Technologies*, vol. 24, no. 7, pp. 2853–2869, Jul. 2018.
- [2] K. Yang, D. Blaauw, and D. Sylvester, "Hardware Designs for Security in Ultra-Low-Power IoT Systems: An Overview and Survey," *IEEE Micro*, vol. 37, no. 6, pp. 72–89, 2017.
- [3] M. M. Mano, *Digital design*. Upper Saddle River, NJ: Pearson Prentice Hall, 2002.
- [4] S. Moysidis, I. G. Karafyllidis, and P. Dimitrakis, "Graphene Logic Gates," *IEEE Transactions on Nanotechnology*, vol. 17, no. 4, pp. 852–859, 2018.
- [5] S. Tabrizchi, A. Panahi, F. Sharifi, K. Navi, and N. Bagherzadeh, "Method for designing

طراحی، میزان توان مصرفی مدار مابین طراحی static و CML واقع شده است. در صورتیکه دنباله توان این مدار در فناوری‌های سیلیکونی و گرافینی رفتار متفاوت با دو طراحی قبل را ارائه می‌دهد (شکل ۹). اثر تغییرات منطبق در این مدار در هر دو بخش توان استاتیک و دینامیک منعکس شده است که با ایجاد بینظمی در دنباله توان باعث می‌شود مقاومت مدار در برابر حمله توان افزایش یابد. این رفتار با کاهش ارتفاع بالازدگی‌ها در دنباله توان جمع کننده گرافینی بطور مطلوب‌تری نمایان است. بنابراین انتخاب آگاهانه طراحی مدار می‌تواند نقش بسزایی در ارتقای امنیت مدار ایفا نماید. در تمامی طراحی‌های فوق، فناوری گرافین اثر قابل توجهی در ارتقا امنیت پردازش داده و همچنین کاهش مصرف انرژی نسبت به همتای سیلیکونی خود را نشان داده است. از این رو، به نظر می‌رسد که توسعه افزاره‌های IoT مبتنی بر گرافین قابلیت رشد بالاتری دارند بطوریکه که نیازمندی‌های آنها به طور موثرتری برآورده می‌شوند.

(الف)

(ب)

شکل ۹. دنباله‌های توان تمام جمع کننده الف: سیلیکون ب: گرافین

- [16] E. Tena-Sanchez, J. Castro, and A. J. Acosta, "A Methodology for Optimized Design of Secure Differential Logic Gates for DPA Resistant Circuits," *IEEE Journal on Emerging and Selected Topics in Circuits and Systems*, vol. 4, no. 2, pp. 203–215, 2014.
- [17] Y. Bi, K. Shamsi, J.-S. Yuan, Y. Jin, M. Niemier, and X. S. Hu, "Tunnel FET Current Mode Logic for DPA-Resilient Circuit Designs," *IEEE Transactions on Emerging Topics in Computing*, vol. 5, no. 3, pp. 340–352, Jan. 2017.
- [18] M. Alioto and G. Palumbo, *Model and design of bipolar and MOS current-mode logic: CML, ECL and SCL digital circuits*. Dordrecht: Springer, 2006.
- [19] O. Lozada and G. Espinosa, "An improved high speed, and low voltage CMOS current mode logic latch," *Analog Integrated Circuits and Signal Processing*, vol. 90, no. 1, pp. 247–252, 2016.
- [20] Y. Bai, Y. Song, M. N. Bojnordi, A. Shapiro, E. G. Friedman, and E. Ipek, "Back to the Future: Current-Mode Processor in the Era of Deeply Scaled CMOS," *IEEE Transactions on Very Large Scale Integration (VLSI) Systems*, vol. 24, no. 4, pp. 1266–1279, 2016.
- [21] S. Sato, "Graphene for nanoelectronics," *Japanese Journal of Applied Physics*, vol. 54, no. 4, p.040102, 2015.
- [22] H. Owlia and P. Keshavarzi, "Investigation of the novel attributes of a double-gate graphene nanoribbon FET with AlN high- κ dielectrics," *Superlattices and Microstructures*, vol. 75, pp. 613–620, 2014.
- [23] H. Owlia and P. Keshavarzi, "A bilayer graphene nanoribbon field-effect transistor with a dual-material gate," *Materials Science in Semiconductor Processing*, vol. 39, pp. 636–640, 2015.
- [24] Z. Yan, D. L. Nika, and A. A. Balandin, "Thermal properties of graphene and few-layer graphene: applications in electronics," *IET Circuits, Devices & Systems*, vol. 9, no. 1, pp. 4–12, Jan. 2015.
- [25] K. S. Novoselov, "Electric Field Effect in Atomically Thin Carbon Films," *Science*, vol. 306, no. 5696, pp. 666–669, 2004.
- [26] A. K. Geim and K. S. Novoselov, "The rise of graphene," *Nature Materials*, vol. 6, no. 3, pp. 183–191, 2007.
- [27] H. Owlia and P. Keshavarzi, "Locally Defect-Engineered Graphene Nanoribbon Field-Effect Transistor," *IEEE Transactions on Electron Devices*, vol. 63, no. 9, pp. 3769–3775, 2016.
- [28] F. Schwierz, "Graphene transistors," *Nature nanotechnology*, vol. 5, no. 7, p. 487, 2010.
- ternary adder cells based on CNFETs," *IET Circuits, Devices & Systems*, vol. 11, no. 5, pp. 465–470, Jan. 2017.
- [6] F. X. Standaert, "Introduction to side-channel attacks," in *Secure Integrated Circuits and Systems*, I. M. R. Verbauwhede, Ed. Boston, USA: Springer, 2010, pp. 27–42.
- [7] A. J. Acosta, T. Addabbo, and E. Tena-Sánchez, "Embedded electronic circuits for cryptography, hardware security and true random number generation: an overview," *International Journal of Circuit Theory and Applications*, vol. 45, no. 2, pp. 145–169, 2017.
- [8] P. Kocher, "Design and validation strategies for obtaining assurance in countermeasures to power analysis and related," in the proceedings of the NIST physical security workshop, San Francisco, 2005, pp. 1–11.
- [9] M. L. Akkar and C. Giraud, "An implementation of DES and AES, secure against some attacks," in *International workshop on cryptographic hardware and embedded systems*, Berlin, 2001, pp. 309–318.
- [10] S. Yang, W. Wolf, N. Vijaykrishnan, D. Serpanos, and Y. Xie, "Power attack resistant cryptosystem design: a dynamic voltage and frequency switching approach," in *Design, Automation and Test in Europe*, Munich, 2005, pp. 64–69.
- [11] B.-D. Choi, K. E. Kim, K.-S. Chung, and D. K. Kim, "Symmetric Adiabatic Logic Circuits against Differential Power Analysis," *ETRI Journal*, vol. 32, no. 1, pp. 166–168, May 2010.
- [12] K. Tiri and I. Verbauwhede, "A logic level design methodology for a secure DPA resistant ASIC or FPGA implementation," in *Proceedings Design, Automation and Test in Europe Conference and Exhibition*, Paris, 2004, pp. 246–251.
- [13] P. Yu and P. Schaumont, "Secure FPGA circuits using controlled placement and routing," in *IEEE/ACM international conference on Hardware/software codesign and system synthesis*, Salzburg, 2007, pp. 45–50.
- [14] Y. Bi, P. E. Gaillardon, X. S. Hu, M. Niemier, J. S. Yuan, and Y. Jin, "Leveraging emerging technology for hardware security - case study on silicon nanowire FETs and graphene Symfets," in *IEEE 23rd asian test symposium*, Hangzhou, 2014, pp. 342–347.
- [15] B.-D. Choi, K. E. Kim, K.-S. Chung, and D. K. Kim, "Symmetric Adiabatic Logic Circuits against Differential Power Analysis," *ETRI Journal*, vol. 32, no. 1, pp. 166–168, May 2010.

- [36] C. Liang, Y. Wang, and T. Li, "Studies on contact resistance in graphene based devices," *Microsystem Technologies*, vol. 22, no. 8, pp. 1943–1947, Nov. 2015.
- [37] Q. Kong, X. Wang, L. Xia, C. Wu, Z. Feng, M. Wang, and J. Zhao, "Achieving Low Contact Resistance by Engineering a Metal–Graphene Interface Simply with Optical Lithography," *ACS Applied Materials & Interfaces*, vol. 9, no. 25, pp. 21573–21578, 2017.
- [38] K. Zhou, P. Wang, and L. Wen, "Design of power balance SRAM for DPA-resistance," *Journal of Semiconductors*, vol. 37, no. 4, p. 045002, 2016.
- [39] I. Hassoune, F. Mace, D. Flandre, and J.-D. Legat, "Low-swing current mode logic (LSCML): A new logic style for secure and robust smart cards against power analysis attacks," *Microelectronics Journal*, vol. 37, no. 9, pp. 997–1006, 2006.
- [40] C. Monteiro, Y. Takahashi, and T. Sekine, "Low-power secure S-box circuit using charge-sharing symmetric adiabatic logic for advanced encryption standard hardware design," *IET Circuits, Devices & Systems*, vol. 9, no. 5, pp. 362–369, Jan. 2015.
- [29] Y.-W. Son, M. L. Cohen, and S. G. Louie, "Energy Gaps in Graphene Nanoribbons," *Physical Review Letters*, vol. 97, no. 21, 2006.
- [30] F. Schwierz, "Graphene Transistors: Status, Prospects, and Problems," *Proceedings of the IEEE*, vol. 101, no. 7, pp. 1567–1584, 2013.
- [31] Y. Yoon, G. Fiori, S. Hong, G. Iannaccone, and J. Guo, "Performance Comparison of Graphene Nanoribbon FETs With Schottky Contacts and Doped Reservoirs," *IEEE Transactions on Electron Devices*, vol. 55, no. 9, pp. 2314–2323, 2008.
- [32] "Predictive Technology Model (PTM)," *Predictive Technology Model (PTM)*. [Online]. Available: <http://ptm.asu.edu/>. [Accessed: 15-Nov-2018].
- [33] Y.-Y. Chen, A. Sangai, A. Rogachev, M. Gholipour, G. Iannaccone, G. Fiori, and D. Chen, "A SPICE-Compatible Model of MOS-Type Graphene Nano-Ribbon Field-Effect Transistors Enabling Gate- and Circuit-Level Delay and Power Analysis Under Process Variation," *IEEE Transactions on Nanotechnology*, vol. 14, no. 6, pp. 1068–1082, 2015.
- [34] J. M. Rabaey, M. Pedram, *Low Power Design Methodologies*. Springer Verlag, 2012.
- [35] S. Mangard, E. Oswald, and T. Popp, *Power analysis attacks: revealing the secrets of smart cards*. New York, NY: Springer, 2008.

